



ЦЕНТР  
українсько-європейського  
наукового співробітництва



# АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ, ВІДКРИТА НАУКА ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ЯК СТВОРИТИ ДОБРОЧЕСНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Збірник есе програми підвищення кваліфікації

*18 вересня – 18 жовтня 2023 року*



Львів – Торунь  
Liha-Pres  
2023

УДК 37.014+001+004.8(062.552)

А 38

Цей посібник є результатом проєктів ERASMUS-JMO-2021-HEI-TCH-RSCH-101048055 – «AICE – With Academic integrity to EU values: step by step to common Europe» та ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH-101085198 «OSEE – Open Science and Education in Europe: success stories for Ukrainian academia».



Підтримка Європейською Комісією підготовки цієї публікації не означає схвалення її змісту, який відображає лише погляди авторів, і Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, що міститься в ній.



Co-funded by  
the European Union

**Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище** : збірник есе програми підвищення кваліфікації / упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. 18 вересня – 18 жовтня 2023 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. – 524 с.

Ця книга є збірником есе учасників програми підвищення кваліфікації «Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище». Вона буде корисна усім зацікавленим в дослідженні феномену академічної доброчесності в освітній і науковій діяльності закладів освіти і наукових установ

Весь контент цієї книги доступний за ліцензією Creative Commons Зазначення Авторства 4.0 Міжнародна (CC BY 4.0), якщо не вказано інше



ISBN 978-966-397-345-6

## ДО ПИТАННЯ ПРО ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

**Похиленко І. С.**

*кандидат юридичних наук, доцент,*

*доцент кафедри політичних наук і права*

*Київський національний університет будівництва і архітектури  
м. Київ, Україна*

Розвиток застосування систем штучного інтелекту є знаковою подією ХХІ століття. Системи штучного інтелекту використовуються в багатьох сферах людського життя, зокрема, медицині, економіці, електронній комерції, транспорті, освіті тощо.

Вивченням штучного інтелекту (далі – ШІ) займалися як зарубіжні вчені, Н. Бостром, Р. Курцвейл, П.М. Морхат, В.А. Фулін, П.Г. Уинстон, так і вітчизняні науковці В.А. Зінченко, Ю.М. Капіца, Н.Б. Пацурія, О.І. Решетняк, М.М. Хаустов. Питання вивчення використання штучного інтелекту в освіті досліджували М.О. Акімов, А.Є. Артюхов, О.П. Ващук, С.Я. Касян, А. Тахмазов.

Досліджуючи визначення ШІ варто згадати положення Закону про штучний інтелект (Artificial Intelligence Act, AI Act) [1] (нормативний акт, запропонований 21 квітня 2021 року Європейською комісією, метою якого є запровадження спільної нормативно-правової бази для штучного інтелекту), відповідно до якого штучний інтелект (ШІ) – це сімейство технологій, що швидко розвивається, і може принести широкий спектр економічних і соціальних переваг у всьому спектрі галузей і соціальних видів діяльності.

Говорячи про українські реалії, то розпорядженням Кабінету Міністрів України 2 грудня 2020 р. було схвалено Концепцію розвитку штучного інтелекту в Україні [2]. Відповідно до цієї концепції, штучний інтелект – це організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань.

Виходячи з наведених визначень можна виокремити наступні ознаки властиві штучному інтелекту:

Технологічність: ШІ використовує різні технології та методи, щоб вирішити складні завдання, які базуються на системі наукових методів та алгоритмів обробки інформації.

Стрімкий розвиток та самовдосконалення: ШІ це галузь технологій, що швидко розвивається та постійно самовдосконалюється.

Широкий спектр застосування: ШІ може бути застосованим у різних галузях.

Можливість створення та використання власних баз знань: ШІ може створювати та використовувати власні бази даних.

Обробка та аналіз інформації: ШІ використовується для обробки та аналізу інформації, яка може бути отримана в процесі роботи або створена самостійно в результаті аналізу.

Отже, штучний інтелект – це комплексна галузь, яка поєднує в собі різні методи, підходи та алгоритми дій для обробки та розв’язання різноманітних завдань у різних суспільних сферах.

Проте, вивчення використання штучного інтелекту в навчальному процесі не можливе без з’ясування ставлення до нього учасників освітнього процесу. З цією метою був застосований такий метод наукового пошуку, як анкетування. Відповіді на запитання анкети дозволили оцінити вподобання опитуваних та врахувати їх побажання в процесі вироблення пропозицій по вдосконаленню застосування ШІ в навчальному процесі. Проходило дослідження через мережу інтернет, шляхом відповідей на анкету створену за допомогою Google Forms [3]. Станом на 16 жовтня 2023 року у інтернет-опитуванні взяло участь 52 особи різних вікових груп. Перед респондентами було поставлено 12 питань закритого та відкритого типів. При обробці питань відкритого типу використовувався метод контент-аналізу. Проаналізуємо відповіді на деякі питання з цієї анкети.

На закриті питання «На скільки, на Вашу думку, важливе питання щодо використання ШІ в навчальному процесі?» 46 % зазначили, що важливе, належить до першочергових, 40 % – це питання носить другорядний характер, а 14 % важко визначитись. Такий підхід свідчить, що більшість респондентів переймається цим питанням та вважає його значним.

Серед сервісів штучного інтелекту домінує ChatGPT, ним користуються майже всі опитані – 90 %, друге місце – Grammarly 42 %, третє місце поділяють Bard Google та Midjourney – 35 %, також респонденти виділили DALL-E, Bing AI, Mathway, лише 7 % опитаних не користуються жодним сервісом.

Аналізуючи відповіді на питання: «Як часто доводилося використовувати ШІ?», з’ясувалось, що 40 % користуються регулярно, 42 % – користувалось декілька разів, 15 % – жодного разу і 3 % – вважають це небезпечним. Такі відповіді респондентів свідчать

про те, що суспільство впевнено крокує шляхом освоєння цієї новітньої технології.

Оцінюючи вплив використання штучного інтелекту на викладачів, студентів та учнів більшість опитаних відзначили позитивний характер, проте були нейтральні та негативні відповіді, що пояснюються зниженням розумової активності учасників навчального процесу.

Підсумовуючи наведене, можна прийти до висновку, що використання штучного інтелекту в навчальному процесі може стати ключовим інноваційним елементом, який забезпечить учасникам освітнього процесу більші можливості для саморозвитку та сприятиме розкриттю потенціалу.

### Список посилань

1. EUR-Lex – 52021PC0206 – EN – EUR-Lex. eur-lex.europa.eu. Архів оригіналу за 23 серпня 2021. Процитовано 7 вересня 2021. URL: <https://web.archive.org/web/20210823212239/https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0206> (дата звернення: 15.10.2023)

2. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556-р / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 15.10.2023)

3. Використання штучного інтелекту в навчальному процесі. URL: [https://docs.google.com/forms/d/1rzPipWqYI6eQ-yJRTnjxA9\\_G4Ryr1lwgi4VAnoBQwzE/edit](https://docs.google.com/forms/d/1rzPipWqYI6eQ-yJRTnjxA9_G4Ryr1lwgi4VAnoBQwzE/edit) (дата звернення: 16.10.2023)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-164>

## ПИТАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ КРИЗЬ ПРИЗМУ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ

**Пристапа Я. В.**

*аспірантка кафедри педагогіки  
Криворізький державний педагогічний університет  
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна*

*Я сподіваюсь,  
що завжди матиму достатньо твердості і доброчесності,  
щоб відстояти те, що я вважаю  
найбажанішим зі всіх звань – репутацію чесної людини.  
Дж. Вашингтон*